

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการ เป็นลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม

ก. ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามชนิดต่าง ๆ

ข. ศึกษาผลงานวิจัย ด้านบรรณารักษศาสตร์ เกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดในสถานศึกษา ของอุททินธ์ จิตราทร์ กรรณิกการ์ หาญนุสรณ์ ดวงเนตร รัตนเสนีย์ และรัตนา เตชะวาลัญญู¹ เพื่อให้ทราบแนวทางการรวบรวมและการเรียงลำดับคำถามในแบบสอบถาม

ค. ศึกษาเอกสารทางบรรณารักษศาสตร์ เกี่ยวกับการจัดห้องสมุดในสถานศึกษา ที่ให้การศึกษาระดับเดียวกับวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตในกรุงเทพมหานคร เพื่อหาหัวข้อในการสร้างแบบสอบถาม ให้ได้เนื้อหาครอบคลุมลักษณะงานห้องสมุดที่เป็นมาตรฐาน

ง. สร้างแบบสอบถามหลังจากการศึกษาในข้อ 1, 2 และ 3 รวม 4 ชุด ดังนี้คือ

แบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา

แบบสอบถามหัวหน้าบรรณารักษ์

แบบสอบถามอาจารย์

แบบสอบถามนักศึกษา

คำถามในแบบสอบถามมีทั้งแบบ เลือกตอบจากหลายคำตอบ และแบบอัตราส่วน

การประมาณค่า (Rating Scale) 4 อันดับ

¹ อุททินธ์ จิตราทร์, "ปัญหาการทําบัญชีรายการของห้องสมุดโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 1-315.

² กรรณิกการ์ หาญนุสรณ์, "การศึกษาสภาพ...", หน้า 1-262.

³ ดวงเนตร รัตนเสนีย์, "ปัญหาการบริหารงาน...", หน้า 1-293.

⁴ รัตนา เตชะวาลัญญู, "การศึกษาสภาพ...", หน้า 1-237.

จ. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาในการวิจัยตรวจสอบข้อบกพร่อง และนำมาแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ฉ. นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจแก้เรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ที่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาลัยเกษตรพงษ์สุวรรณารัต เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมา ได้ศึกษาข้อมูลในแบบสอบถามและแก้ไข เพิ่มเติม ส่วนบกพร่องต่าง ๆ จัดพิมพ์ใหม่ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างเหมาะสม ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างประชากรดังต่อไปนี้

จำนวนตัวอย่างประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

วิทยาเขต	ผู้บริหาร สถานศึกษา	หัวหน้า บรรณารักษ์	อาจารย์		นักศึกษา	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ขุมพร เขตอุดมศึกษา	1	1	15	21.12	80	10.37
2. โขติเวช	1	1	15	23.07	108	12.45
3. เทเวศร์	1	1	18	20.00	57	12.05
4. เทคนิคกรุงเทพ	1	1	55	16.03	698	11.84
5. บพิตรพิมุข	1	1	14	15.05	191	09.33
6. พิษณุการพระนคร	1	1	36	22.50	512	10.02
7. พระนครใต้	1	1	17	20.00	124	11.09
8. พระนครเหนือ	1	1	15	19.23	143	09.26
9. เพาะช่าง	1	1	26	24.76	212	13.81
10. อุเทนถวาย	1	1	23	19.85	181	13.33
รวม	10	10	234	19.30	2306	11.18

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นอาจารย์ ได้ใช้วิธีสุ่มจากอาจารย์ในคณะและแผนกวิชาต่างกัน ทั้งที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าแผนกและประจำแผนก ส่วนนักศึกษานั้นใช้วิธีสุ่มจากนักศึกษาชั้นปีที่ 5 หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ซึ่งเป็นตัวอย่างของประชากรที่มีการศึกษาในระดับเดียวกัน

ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าบรรณารักษ์ได้ศึกษาประชากรทั้งหมดได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาเขตจำนวน 10 คน หัวหน้าบรรณารักษ์ห้องสมุดจำนวน 10 คน

การแจกแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้ง 4 ชุด ตามจำนวนประชากรที่ต้องการ ไปยังวิทยาเขตทั้ง 10 แห่งด้วยตนเอง พร้อมด้วยจดหมายนำขออนุญาตผู้อำนวยการแจกแบบสอบถาม ผู้อำนวยการวิทยาเขตทุกแห่งให้ความร่วมมือมอบหมายให้อาจารย์ดำเนินงานให้ตามความประสงค์ และนัดวันรับแบบสอบถามคืน โดยทิ้งช่วงเวลา 15 วัน ทั้งนี้ได้เริ่มแจกแบบสอบถามวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2522 และเก็บแบบสอบถามได้ครบทุกแห่ง วันที่ 31 มีนาคม 2522

จำนวนแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด 3183 ฉบับ ได้รับคืน 2560 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.40

การสัมภาษณ์และการสำรวจห้องสมุด

ในวันไปรับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ขออนุญาตนัดวันสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและสำรวจห้องสมุด ผู้อำนวยการวิทยาเขต 2 แห่ง ให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ผู้อำนวยการวิทยาเขต 8 แห่ง ได้มอบหมายให้หัวหน้าบรรณารักษ์เป็นผู้ให้สัมภาษณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดวิทยาเขตทั้ง 10 แห่ง วิเคราะห์ด้วยการจำแนกตามจำนวนห้องสมุดและบุคลากร

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องสภาพการใช้ห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาแต่ละแห่ง ได้คำนวณเป็นร้อยละโดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P = อัตราส่วนร้อย

f = จำนวนคนที่ตอบปัญหาในข้อหนึ่ง ๆ

N = จำนวนคนที่ตอบปัญหาข้อนั้น ๆ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการดำเนินงานห้องสมุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ก. กำหนดรหัสให้กับรายการต่าง ๆ ในแบบสอบถาม เพื่อความสะดวกในการ
ถ่ายถอดข้อมูล

ข. แจกแจงความถี่ของคะแนนทุก ๆ ข้อของแบบสอบถามทุกชุด

ค. คูณความถี่ (f) ของแต่ละช่วงด้วยน้ำหนักคะแนนประจำ ช่องน้ำหนักคำตอบ

(X) ที่กำหนดคือ

มีปัญหามาก	เท่ากับ	3
มีปัญหาปานกลาง	เท่ากับ	2
ปัญหาน้อย	เท่ากับ	1
ไม่มีปัญหา	เท่ากับ	0

ง. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของคำตอบแต่ละข้อโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของคำตอบแต่ละข้อ

f = ความถี่

X = คะแนน (น้ำหนักประจำช่อง)

N = จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบแต่ละข้อ¹

¹ ประคอง กรรณสูตร, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 40.

จ. ตีความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อดังนี้

- 2.01 - 3.00 มีปัญหามาก
 1.01 - 2.00 มีปัญหาปานกลาง
 0.01 - 1.00 มีปัญหาน้อย
 0.00 ไม่มีปัญหา

ฉ. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคำตอบแต่ละข้อ

โดยใช้สูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำตอบแต่ละข้อ

f = ความถี่

X = คะแนน (น้ำหนักของคำตอบ)[†]

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[†] เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.